

Izhaja vsaki četrtek ob 3. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema Narodna Tiskarna v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravnništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunki ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: J. Vimpolšek v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič) v Gorici.

Ob zatonu starega leta.

Z današnjo številko končujemo XVII. letnik »Primorskega Lista«, obenem gre k zatonu tudi leto 1909. Ne moremo kaj, da bi se ob tej priliki ne spominjali važnejših dogodkov v preteklem letu. Kakor dela marljiv trgovec ob koncu vsakega leta bilanco, tako lahko tudi mi na redimo malopolitično bilanco o svojem delovanju v minulem letu.

Kaj nam je prineslo leto 1909? Mnogo boja, mnogo dela, mnogo znoja. Po takem delu pa delavec dobi tudi plačilo. Enako je bilo tudi pri nas. Delali smo, a ne zastoj. Učili smo, svarili, opominjali in danes nas navdaja neka notranja zadovoljnost, da naše delo ni bilo bob ob steno, marveč je rodilo sad, katerega se iz srca veselimo.

Prvi važen dogodek za nas Slovence v tem letu je bil gotovo oni v državnem zboru, ko so se naši slovenski zastopniki energično potegnili za uboge naše brate, bosanske kmete, katere se je hotelo izročiti oderuški bosanski banki, ki bi jih pri nakupovanju zemljišč na kožo odrila. — Nadalje vidimo skozi celo leto naše državne poslance v odločnem boju proti vladi, ki nas Slovane, posebno Slovence kjer le more zapostavlja. Po prizadevanju naših poslancev se je ustanovila v državnem zboru »Slovanska enota«, zveza slovanskih državnih poslancev, ki so vprizorili vsled krivic, ki nam jih dela nemška dunajska vlada, nepremagljivo obstrukcijo v državnem zboru, ki je prisilila vlado, da je slovanskim poslancem ponujala nekaj ministerskih sedežev, ako odnehajo od obstrukcije. Konečno pa je šinila v glave poslancev, zbranim v »Slovanski enoti« srečna misel, da so stavili v državnem zboru tak predlog, ki onemogućuje vsako obstrukcijo, tudi nemško. Predlog je bil na veliko jezo Nemcev vsprejet. — Vlada ponuja sedaj Slovanom pet ministerskih sedežev. No, to je uže nekaj! Na bolje gre uže. Skoro največja zasluga, da se je vlada tako udala, gre našim slovenskim državnim poslancem.

Druga, za nas goriške Slovence važna zadeva je premestitev sloven-

skega moškega učiteljskega iz Kopra v Gorico. Dolgo časa se je bil za to boj. Konečno pa je vendarle zmagala poštna stvar in danes imamo Slovenci svoje moško učiteljske v Gorici, v novem »S. Gregorčevem Domu«.

Važen korak za napredek goriškega slovenstva je nakup stavbišča in sveta za zgradbo »Slovenskega sirotišča« v Gorici. V tem letu se je nabrala še precej velika svota in skoraj stojimo na pragu, ko se našim sirotam odpro vrata v slovensko sirotišče. Ta zavod je za goriške Slovence neprecenljive važnosti, drugi »Šolski Dom«. Občine so tekmoval in še tekmujejo s prispevki. Ljubezen do »Slovenskega sirotišča« se ne sme ohladiti. Podvizati moramo z darovi, da nam leto 1910 omogoči otvoritev tega zavoda.

V minulem letu smo ustanovili več gospodarskih zadrug in društev po deželi, ki delajo ljudstvu v korist, v katerih najde posebno revni posestnik in delavec pomoč. Neprecenljive važnosti za ljudstvo je naša zadružna organizacija.

Naši somišljeniki so v minulem letu ustanovili mnogo bralnih in izobraževalnih društev po deželi, v katerih najde posebno mladina mnogo zdravega čtiva, poštene zabave in se tako pripravlja za bodoči vedno bolj prosvetljeni čas.

Da je najvažnejši korak na poti napredka naše stranke na Goriškem v letošnjem letu volilni boj za deželni zbor, ki je trajal skoraj tri mesece in kateri nam je prinesel lepih uspehov, tega menda ni treba posebej povdarjati. Preobrat na Goriškem se je zgodil vsled našega dela za ljudstvo in vsled lenobe liberalcev in slepljenja ljudstva od strani agrarcev. Ljudstvo cele dežele je večkrat glasno povedalo, da je po velikanski večini v našem tabornu in da obsoja liberalizem ter da stoji trdno ob strani krščanskih načel, ki so edina podlaga blagostanja človeštva.

Konečno moramo bilježiti dejstvo, da so se tudi naši naročniki v letošnjem letu pomnožili za par sto. Enako smo pridobili v letošnjem

letu mnogo novih dopisnikov in sotrudnikov po deželi. Noben goriški list nima toliko dopisnikov kakor »Prim. list«, ki sega globoko v ljudske mase. Enako naj se zgodi tudi v prihodnjem letu. Prijatelji naši naj širijo med ljudstvo naš list in naj mu pridobivajo novih naročnikov. Naprej in naprej!

Tako vidimo ob zatonu leta 1909 velik napredek Slovencev in še posebej velik napredek Slovenske Ljudske Stranke, ki si je v malem času s pridnostjo in z delom osvojila široke ljudske mase na Goriškem.

Bilanca torej za nas ni slaba. Tako si želimo tudi v novem letu 1910, na katerega pragu stojimo. **Delo za ljudstvo na krščanskih načelih**, to je naš princip.

V nadi, da nam dosedanji prijatelji in podpiratelji zvesti ostanejo tudi v novem letu, se lahkim srcem poslavljamo od starega leta, obenem pa voščimo ob nastopu novega leta vsem našim somišljenikom vse najboljše.

Ovržene volitve.

Koj po končanih volitvah v deželni zbor iz volivnega razreda veleposestva smo omenili razne nepravilnosti, ki so se godile pri onih volitvah, ter izrekli svoje mnenje, da zadnja besedo v tej zadevi bo govoril še le deželni zbor, ki je nad volivno komisijo, kateremu pritiče pravica, da presodi vse volivno postopanje ter izreče svojo sodbo, ali se je vršil zakon na vseh stopinjah tega postopanja, ali pa se je delalo proti zakonu in proti duhu, ki ga prešinja. To se je tudi zgodilo.

Poročevalec dr. Gregorčič je prečital v drugi seji sedanjega zasedanja našega deželnega zbora dne 27. t. m. poročilo deželnega odbora o tej volitvi, v katerem je bilo rečeno na podlagi volivnega zapisnika, da so bili izvoljeni v tem volivnem razredu gg. dr. Franko, A. Klančič in M. Rutar. Potem je natančneje opisal volivno postopanje na podlagi volivnih in uradnih spisov ter ožigosal volitev kot nezakonito, radi česar naj se volitev ovrže, kar se je tudi zgodilo.

Pri tej volitvi je bilo oddanih 111 glasovnic, absolutna večina, ki je potrebna za izvolitev, znaša 56. Dobili so glasov: dr. Franko 58, Klančič 59, Rutar 59. V manjšini so ostali: Bolko z 51 Grča z 52, Zucchiati z 52 glasovi; razlika med dvema listama znaša torej 7 glasov. Ako se pokaže,

da so bili premagancem odvzeti glasovi po krivici in zmagovalcem prištet po krivici, se lahko premeni razmerje med listama tako, da imata enako glasov, ali da se celo izkazana večina premeni v manjšino, manjšina pa v večino. Nekaj takega se je tudi zgodilo.

Kandidatom ljudske stranke je volivna komisija odvzela po 3 glasove s tem, da je brez vsakega pravnega razloga zavrnila 3 pooblastila ki so bila povsem pravilno izdana. Gabrščekovi kandidatom je pa 4 glasove dodala s tem, da je sprejela 1 glasovnico več nego je bilo glasovalcev (111 glasovnic na 110 glasovalcev), da je pustila glasovati tudi mladoletniku, dasi je bila na to opozorjena, ter da je pustila k volitvi 2 posestnika, katerih 1 je že volil v mestni skupini, drugi pa v kmečkih občinah.

Ako doštejemo 111 prvotnim glasovnicam še 3 in odštejemo 4, dobimo skupno število glasovnic 110, absolutna večina znaša 56. Ako dalje odštejemo izvoljencem po 4 glasove in doštejemo propadlim kandidatom po 3 glasove, dobimo kot rezultat, da pritiče glasov: Franku 54, Klančiču 55, Rutarju 55, ter na drugi strani Bolku 54, Grči 55, Zucchiattu 55, tako da nima nikdo absolutne večine in bi bila potrebna ožja volitev (1 glasovnica je imela samo 2 imeni in 1 glas je bil razcepljen).

Tak bi bil rezultat navedenih nepravilnostij, pa pridejo še druge in večje, ki razmerje celo premenijo.

Deželni zbor.

V ponedeljek ob 11. uri predpoludne bila otvoritvena seja novoizvoljenega goriškega deželnega zbora.

Po sv. maši, ki je bila ob 10. uri v stolni cerkvi, katero je daroval prošt Faidutti in katere so se udeležili poleg namestnika princa Hohenlohe in dvornega svetnika grofa Attemsa vsi poslanci S. L. S. in italijanske ljudske stranke ter po večini tudi poslanci italijanske liberalne stranke, se je deželna dvorana napolnila občinstva obeh narodnosti.

Ob 11. uri je vstopil v dvorano namestnik princ Hohenlohe, kateremu sta sledila deželni glavar dr. Pajer in dvorni svetnik grof Attems ter potem poslanci, ki so zasedli svoje sedeže. Otvoritvene seje se niso udeležili slov. liberalni poslanci in ital. lib. posl. dr. Venier, ki je pa svojo odsotnost opravičil.

Namestnik princ Hohenlohe je najprej prečital cesarski patent, s katerim je bil deželni zbor sklican na dan 27. decembra t. l. in je na to naznanil, da je cesar imenoval za deželnega glavarja dr. Pajerja, za njegovega namestnika pa dr. Gregorčič-a. Vse to, kar je namest-

nik najprej govoril v ital. jeziku, je povedal tudi slovensko. Nato je bil deželni glavar zaprisežen, nakar je prevzel predsedstvo ter začel govoriti.

Najprej je naprosil namestnika, da sporoči cesarju njegovo zahvalo za imenovanje dež. glavarjem.

Obrnivši se do poslancev je omenjal težkih nalog, ki čakajo novi deželni zbor in katerih rešitev je nujno potrebna.

Naštevaj je najglavnejša in najpomembnejša vprašanja in zadeve, katere mora dež. zbor rešiti, in ki se ne dajo več odlašati. Prosil je poslance za njih krepko pomoč in sodelovanje ter jih potival k slogi.

Obrnivši se do slovenskih poslancev pozdravi jih v slovenskem jeziku. Na to so storili vsi navzoči poslanci slovesno obljubo. Za 5. uro popoldne je bila napovedana druga seja s sledečim dnevnim redom:

I. Zakon o pobiranju deželne davščine na pivo.

II. Provizorični proračun za leto 1910. —

III. Predložitev volilnih spisov: 1. Kmečke občine okraja goriške okolice. 2. Kmečke občine okraja sežanskega. 3. Kmečke občine okraja tolminskega. 4. Kmečke občine okraja gradiščanskega. 5. Mesta in trgi italijanski. 6. Mesta in trgi slovenski. 7. Trgovska zbornica. 8. Splošni volilni razred slovenski. 9. Splošni volilni razred italijanski. 10. Veleposestvo italijansko. 11. Veleposestvo slovensko.

IV. Proračun deželnega zaloga.

V. Proračuni raznih od dežele upravljanj zalogov.

VI. Konstituiranje deželnega zbora: 1. Volitev deželnozborskih odsekov. 2. Volitev deželnega odbora.

Druga seja

Druga seja, ki je bila napovedana ob 5. uri pop., pričela je ob 5¹/₂. Galerija je bila natlačena občinstva.

Udeležili so se seje vsi poslanci.

Po prečitaniu zapisnika predpoldanske seje so storili slovesno obljubo oni poslanci, ki se niso udeležili predpoldanske seje.

Nato so bile prečitane došle vloge. Stavljениh je bilo več nujnih predlogov.

Posl. Pettarin in tovariši so stavili predlog, tičoč se zgradbe novega mosta čez Sočo pri Zagraju.

Dr. Faidutti in tovariši so stavili nujni predlog tičoč se iste zadeve in drugi nujni predlog tičoč se uravnave razmer kolonov.

Deželni glavar je rekel, da postavi na dnevni red utemeljevanje teh predlogov potem, ko bodo rešene točke, ki so na dnevnem redu današnje seje.

Dr. Faidutti je bil s tem zadovoljen.

Dr. Franko, ki je stavil tudi nujni predlog glede vsprejetja stavbenega reda, ni bil s tem zadovoljen, ampak zahteval je, da se prečita ves njegov nujni predlog s prilogami vred, ki so obsegale cele knjige. Postal je jako hud in podpirali so ga pri njegovem nastopu ostali liberalni slov. posl., katere je dež. glavar pozval k redu.

Posl. Nigris, ki je dobil besedo, je rekel, da hočejo Franko in tovariši prirediti obstrukcijo. On ne zanika sicer važnosti stavljenega predloga, je pa zato, da se poprej rešijo vprašanja, ki so bolj nujna in ki tudi zahtevajo nujne rešitve.

Dr. Franko in dr. Faidutti sta protestirala proti insinuciji, da se hoče prirediti obstrukcija.

Posl. dr. Pettarin je bil proti temu, da bi se s takim postopanjem zavlačevala rešitev jako važnih vprašanj v prvi vrsti rešitev zakona o pobiranju deželne davščine na pivo, vsled česar bi prišla dežela, okraji in občine

ob 160.000 kron. Oni, ki bi to hoteli zaprečiti, zlorabili bi zaupanje, katero je stavilo ljudstvo vanje, ko jih je izvolilo za poslance.

Nastal je velik hrup na galeriji in med lib. slov. posl., ki so začeli vse križem kričati.

Gabršček je stavil nujni predlog glede ustanovitve slov. vseučilišča v Ljubljani in je zahteval, naj se predlog prečita z vsemi prilogami vred, kakor je storil dr. Franko.

Deželni glavar je dal glasovati o zahtevi dr. Franka in Gabrščka, glede čitanja njunih nujnih predlogov, kar je zbornica z vsemi glasovi proti onim slov. lib. posl. odklonila.

Nato se je prešlo k dnevnemu redu.

O zakonu o pobiranju deželne davščine na pivo je poročal posl. prof. Berbuč. Ta zakonski načrt je bil v vseh treh branjih soglasno sprejet.

Istotako je bil soglasno sprejet provizorični proračun za leto 1910, o katerem je poročal tudi posl. Berbuč.

Tretja točka dnevnega reda je bila: Predložitev volilnih spisov.

Poročevalca sta bila, in sicer o volitvah v kmečkih občinah goriške okolice, sežanskega in tolminskega okraja potem o volitvah v slovenskih mestih in trgih, v slovenski splošni kuriji ter končno o volitvi v slovenskem veleposestvu dr. Gregorčič; o volitvah v kmečkih občinah gradiščanskega okraja, dalje o volitvah v italijanskih mestih in trgih, v trgovski zbornici, v italijanski splošni kuriji in v italijanskem veleposestvu dr. Pettarin. Potrjene so bile volitve v slovenskih kmečkih občinah, one v slovenski splošni kuriji razun Zlobčeve, o kateri se bode obravnavalo šele, ko dospejo dež. zboru dotični volilni spisi, nadalje so bile potrjene volitve v italijanskih mestih in trgih, v trgovski zbornici in v italijanskem veleposestvu.

Volilni spisi volitev v slovenskih mestih in trgih, kakor tudi oni v italijanski splošni kuriji in v kmečkih občinah gradiščanskega okraja se izročijo verifikacijskemu odseku.

Volitve iz slovenskega veleposestva so bile pa zaradi velikih nepravilnosti ovržene, nakar so posl. dr. Franko, Rutar in Klančič zapustili dvorano.

Da je nastal vsled tega na galeriji, ki je bila posebno dobro zastopana po „Sočinih“ pristaših, velikanski vrišč in hrup, med katerim so se poleg drugih surovežev, inteligentnih in neinteligentnih, posebno odlikovali nekateri učitelji, je samo ob sebi umevno.

Ker je bilo že pozno in je seja trajala že pet ur, je predlagal posl. dr. Pettarin naj se seja prekine, kar je bilo tudi sprejeto.

Nadaljevanje seje je bilo napovedano za torek ob 5. uri popoldne.

Nadaljevanje druge seje.

V torek je bila napovedana seja ob 5. uri pop., začela pa je ob 6. uri in 10 min.

Galerija je bila natlačena.

Ko so vstopili poslanci v dvorano, so začeli slovenski pobalini in druga „Sočina“ surova svojati upiti in tuliti. Sad liberalne omike!

Navzoči so bili vsi poslanci S. L. S. ter vsi italijanski poslanci razun Gasser-ja, ki je izostal zaradi bolezni. Deželni glavar naznani da sta se dr. Gregorin in Andrej Gabršček pismeno odpovedala poslanstvu.

Po prečitaniu zapisnika prejšnje seje in došlih vlog so bili naznanjeni nekateri predlogi in sicer posl. prof. Berbuč in tovarišev naperjen proti novemu vinskemu davku, ki bi bil na škodo producentov; predlog posl. Zege in tovarišev, tičoč se podaljšanja ceste, ki vodi mimo Vrhovlje-Kobalarja do znamenja pri sv. Jakobu; predlog posl.

Zege, kot načelnika cestnega odbora kanalskega, za podelitev primerne podpore za popravo mosta čez Sočo v Plaveh in predlog posl. dr. Faidutti-ja za podporo 50.000 kron za furlansko sirotišče. —

Poslanec Berbuč je nato poročal o proračunu deželnega zaloga in proračunih raznih od dežele upravljenih zalogov ter predlagal, da se predado finančnemu odseku, kar je bilo sprejeto. Na to se je vršila volitev deželnozborskih odsekov.

Posl. Bombig je predlagal izvolitev sedmih odsekov, v katerih naj bode po 7 članov razun verifikacijskega odseka, ki naj bi štel samo 5 članov.

Po daljšem odmoru se je vršila volitev v odseke.

Izvoljeni so bili: V verifikacijski odsek: dr. Pettarin, Blasig, Berbuč, Fon, dr. Faidutti. V železniški odsek: Berbuč, Bombig, Venuti, Antonelli, Kosmač, Manfreda, Gasser. V pravni odsek: dr. Pinausig, dr. Venier, dr. Pettarin, dr. Bugatto, Fon, dr. Stepančič in Marinič. V šolski odsek: Nigris, dr. Venier, Blasig, baron Locatelli, Berbuč, Fon, Zega. V finančni odsek: dr. Pettarin, Bombig, Meizlik, dr. Pinausig, Berbuč, dr. Stepančič, Zega. V tehnično-gospodarski odsek: dr. Gregorčič, Zega, Kosmač, Marinič, Antonelli, dr. Pinausig, Piccinnini. V peticijski odsek: dr. Gregorčič, Zlobec, Fon, Manfreda, Blasig, Bombig in dr. Venier.

Posl. dr. Faidutti je predlagal naj bi štel peticijski odsek 9 članov, tako da bi bila v njem zastopana tudi po enem članu italijanska ljudska stranka. Italijanski liberalci so se temu upirali; ko je bil dr. Faidutti-jev predlog stavljen na glasovanje je bil vsprejet, ker so zanj glasovali tudi poslanci Slov. ljudske Stranke.

Na to je sledila volitev deželnega odbora.

V splošni kuriji ter v kuriji kmečkih občin je bil izvoljen za odbornika posl. Berbuč, za njegovega namestnika posl. Zega.

V kuriji mest in trgov in trg. zbornice je bil izvoljen za odbornika dr. Pinausig, za namestnika dr. Venier. V kuriji veleposestva je bil izvoljen za odbornika dr. Pettarin, za njegovega namestnika Blasig. Iz cele zbornice je bil izvoljen za odbornika dr. Gregorčič, za njegovega namestnika dr. Stepančič.

Tretja seja.

Ob 5. uri popoldne je bila včeraj tretja seja.

Po prečitaniu zapisnika prejšnje seje in došlih vlog je stavil posl. Kosmač nujni predlog, naj se pozove vlada, da priskoči na pomoč vsem onim krajem tolminskega in sežanskega okr. glavarstva, ki trpe letos zarad pomanjkanja krme.

Na predlog posl. dr. Pettarina se je omenjeni Kosmačev predlog razširil na vso deželo in je bil enoglasno sprejet.

Posl. dr. Pettarin je nato utemeljeval svoj predlog gledé zgradbe novega mosta pri Zagraju, potem mosta pri Zdravščini ter gledé obrambnih del ob bregu rek Soča, Ter, Idrija in Versa. Vladni zastopnik dvorni svet. Attems je izjavil, da je že izdelan načrt za napravo novega železnega ali zidanega mostu pri Zagraju in je v ta namen proračunjenih 950.000 kron.

Ta predlog je bil enoglasno sprejet. Sprejet je bil tudi dodatni predlog dr. Faidutti in tovarišev, naj bi se omenjeni most zgradil že leta 1910.

Vsprejet je bil tudi predlog posl. Berbuč-a, naj se dela na to, da se ne uvede novega davka na vino, kar bi bilo v neizrečeno škodo naših vinogradnikov.

Predlog posl. Zege, naj se neprenehoma nadaljuje gradnja ceste Vrhov-

lje-Kobalarji do točke Sv. Jakob se je izročil tehnično-gospodarskemu odseku.

Predlog posl. Zege za podporo pri popravi mosta čez Sočo pri Plaveh se je tudi izročil tehnično-gospodarskemu odseku.

Predlog posl. dr. Faidutti-ja glede podpore najmanj 50.000 kron za furlansko sirotišče se je odstopil finančnemu odseku.

Izvolitev posl. Zlobca se je potrdila.

Bilo je na dnevnem redu še vse polno predlogov, prošenj in zakonskih načrtov, ki so se pa izročili raznim odsekom v proučevanje in svoječasno poročanje.

V peticijski odsek sta bila še izvoljena posl. dr. Faidutti in Marinič.

Seja je bila zaključena ob 8. uri 40 min.

Prihodnja seja bode 4. januarja 1910 popoldne ob 5. uri.

Vstop na galerijo je bil dovoljen le proti vstopnicam.

Politični pregled.

Kranjski deželni zbor.

Kranjski deželni zbor je imel v torek zvečer sejo, v kateri je bil vsprejet proračunski provizorij. — Vsprejeta je bila tudi vladna predloga glede osvoboditve osebnih dohodarin deželnih doklad. Vsprejeta je bila tudi nujnost predloga, kateremu je predmet nameravani novi vinski davek. Dan prihodnje seje se naznani pismenim potom.

Gosposka zbornica.

Gosposka zbornica je imela v torek in včeraj sejo, v kateri je vsprejela več zakonskih načrtov vsprejetih že v poslanski zbornici.

Posledice dr. Friedjungovega procesa.

Poraz avstrijske diplomacije bo zelo noudgodno vplival tudi na Rauchovo stališče, ki bi bil že padel, če bi ne bili ogrski politiki preobloženi z rešitvijo sedanje ogrske krize. Vsa sodna razprava bo rodila to dobro, da:

1. padejo tožbe o nelojalnosti Jugoslovanov pri najvišjih merodajnih avstrijskih krogih in

2. da zaveje svežejši duh v avstrijski diplomaciji, ki je danes izključne posest — plemstva, ki se sicer izpozna v bizantizmu in v traču, širšega obzorja pa nima, kakor tudi ne potrebne previdnosti in prakse, zato pa tako lahko nasede, kakor je nasedla zdaj v zadevi Friedjungovi, pri kateri je naša diplomacija bila pošteno potegnena, a z njo tudi visoki krogi in časopisje.

Kakor čujemo, bo naslednik barona Raucha neki general, na kar zasede zopet banski stol grof Pejačević.

Reforma v vojski.

Vojno ministerstvo je izdalo odredbo, po kateri dobi vsaka kavalerijska eskadrona po dve strojni puški.

Nov zistem.

Češki in nemški listi poročajo, da se bo ministerski predsednik baron Bienerth takoj po novem letu posvetoval z dr. Šusteršičem, Kramarjem, Udržalom in dr. Hrubanom glede novega zistema, oziroma rekonstrukcije vlade. Šef nove vlade bo baje baron Bienerth sam.

Nov predsednik poslanske zbornice

„Korrespondenz Nord“, ki je v zvezi s Stupinskijem, poroča, da Poljaki in krščanski socialci niso več zadovoljni s predsednikom Pattajem, ki zato odstopi. Predsednik postane Ebenhoch. Nova podpredsednika postaneta za Rusing poslanec Romanczuk, za Unio latina dr. Conci.

(Dalje v prilogi.)

S Krasa pri Dutovljah.

Megla gosta Kras pokriva,
z neba lije dež močan.
„Kmetič, kraški, le hitiva,
danes je volilni dan!“

„Kóga volil boš ti, Jaka?“
vstavi Dutovc me bradat.
„Vrana že ne, vzem' ga spaka,
Zlobec naš je kandidat!“

Zarohni kot burja kraška
Dutovc pri besedah teh,
rdeč je kakor pura laška,
sope kot kovaški meh.

„Vrana ti boš zaničaval,
Vrana, našega moža,
njemu čast boš spodkopaval,
ki modrost agrarno zna?“

„Kaj pa je modrost agrarna?
vprašam ves začuden vnet.
Kaj ni firma liberalna,
Gulaš Gaberščekov pogret?“

„Strela, grom nad tako glavo!
Vran bo rešil kmete nas,
s senom bo preskrbel kravo
in kobilc bo rešil Kras!“

„Tómaj dvignil bode v mesto,
v Dutovljah bo Grand Hotél,
v Avber spne železno cesto,
štab bo v Skopem svoj imel!“

„Zaslovel bo Kras zastali,
ž njim agrarec, zviti Vran,
spet trljoni bodo vstali,
Štrekelj mu podal bo dlan!“

Vran ne skljuje vrani oči.
Vranu Gabršček tud' ne!
Bratcev vrednih nič ne loči
Toplo stiskata roké.

Pa! O joj! Ta Zlobec, zlobni,
Vranu je zadrnil vrat.
Vran leži na tleh grdobni,
zmagal Zlob'c je kandidat.

Žalujoča „Kavka“.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

Štefan Vuk, Trnovo pri Gorici 30 vin., Ferdinand Šfiligoy v Gorici, mesto vstopine k veselici 1 K, Josip Cukijati (Antonov) Medana 1 K, Andrej Batagelj, Vrtovin 40 vin., Karl Trampuš, Temnica 10 vin., Alojzij Štantič, Temnica 20 vin., Andrej Bregantič, Gor. Cerovo 40 vin., Hlede Štefan, Št. Ferjan 40 vin., Mizerit Valentin, Št. Ferjan 35 vin., Frančišek Sokol, Št. Peter pri Gorici 20 vin., Ivan Doljak, Št. Maver 30 vin., Svitoslav Premirov, mesto vstopnine k veselici 2 K, Anton Fon, trgovec na mesto vstop. k veselici 2 K, Adolf Urbančič, mesar na mesto vstopnine 1 K, v nabiralniku gostilne Antona Fona 1 K 30 vin., Jernej Kopač, svečar v Gorici za odkupnino novoletnih voščil 25 K, enako tvrdka A. F. Anderwald, Tekališče Josipa Verdija 5 K, p. n. gg. Josip Skočir, dekan v Devinu, 20 K, društvo „Zvezda“ v Sovodnjah, 24 K, Andrej Matejurc, delavec v Leoben na Gornjem Avstrijskem, 5 K, Ivan Berbuč, deželni poslanec, mesto vstopnine k nedeljski veselici 5 K, Ivan Kenda, kaplan v Cerknem, 5 K, Luka Dugar 60 vin.

Bog poplašaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladó Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Za „Alojzijevišče“

so darovali p. n. gg. Jernej Kopač, svečar v Gorici za odkupnino novoletnih voščil 25 K, preč. g. Ludovik Kumar, župnik 50 K, preč. g. Jožef Skočir, profesor 20 K, preč. g. Valentin Pipan, župnik 10 K, preč. g. Dr. Štefan Kumar, vikar v pok, 24 K, preč. g. Anton Manzini, vikar 70 K, preč. g. Jurij Petermel, dekan 30 K.

Prisrčna hvala in Bog povrni!

Obenem se ob koncu leta vnovič toplo zahvaljujemo vsem dobrotnikom duhovskega in svetnega stanū in prosimo, da bi tudi v prihodnjem letu ohranili isto naklonjenost do našega potrebnega zavoda. Slednjič voščimo vsem blagodušnim dobrotnikom zavoda srečno in veselo novo leto.

Vodstvo slovenskega Alojzijevišča.

Za „Šolski Dom“

Tvrdka A. F. Anderwald, Tekališče Josipa Verdija, za odkupnino novoletnih voščil 5 K.

Za Obmejne Slovence

Zbrali vrli naredni Mohorjani v Dol. Tribuši 3 K.

Domače in razne vesti.

Deželni glavar goriški. Za deželnega glavarja je imenovan dr. Pajer, za njegovega namestnika dr. Gregorčič.

A. Gabršček se je odpovedal deželnemu poslanstvu, edino pametno, kar je mogel storiti v času, ko ga noben ne mara, kakor le tržani in pa goriški liberalni krokarji, ki so mu stali na galeriji v deželnem zboru vedno ob strani, ko je skakal in se motal v deželnem zboru ter se obnašal kakor „pupa s cunj“ s „šušto“ od znotraj. No, kajpada, kaj bo delal sam v deželnem zboru! Sedaj bodo imeli tržani nove volitve na grbi. Spet stroški. Naj se nam ne reče, da smo mi povzročili nove volitve v veleposestvu. Pri teh so se go-dile nepostavnosti, ki so morale izzvati nove volitve! Pri A. Gabrščku je drugače. Sami stroški. Sedaj vidijo tržani, da niso dobro izvolili. Njih poslanec jih noče zastopati v deželnem zboru!

Tudi tržaški dr. Gregorin se je odpovedal deželnemu poslanstvu potem, ko je videl, da se je deželni zbor pokazal pravičnega ter kaznoval krivico, ki se je zgodila našim kandidatom v veleposestvu. Ali so ga kraški volilci zato izvolili, da bo zagovarjal v deželnem zboru krivico? S tem, da se je odpovedal poslanstvu, je oškodoval Kraševce najmanj za 10.000 K za nove volitve. Kaj je bilo tega treba? Ali je vprašal poprej svoje volilce, da sme odstopiti? Sicer nam ni prav nič žal, da se je tržaški advokat dr. Gregorin, ki ima v Trstu dovolj posla, ako ga hoče, odpovedal poslanstvu. Zagotavljamo ga, da mu uže dobimo naslednika. Nič strahu za to!

„Tukaj ukažemo mi, v deželnem zboru bodete vi.“ S temi besedami je zagovarjal predsednik volilne komisije pri volitvi v veleposestvu, g. Franc Kocijančič, nepravilno postopanje iste, ko je komisiji dokazoval dr. Gregorčič nepravilno postopanje, ko ni pustila voliti njemu, dr. Gregorčiču, s pooblastilom. — No, g. France je takrat povedal polno resnico. Pri volilni komisiji je on komandiral, v deželnem zboru bodo komandirali pa drugi. In ti drugi so tudi skomandirali, da so morali frleti iz zbornice tisti trije poslanci, katere jih je nepostavnim potom hotela uriniti v deželni zbor Kocijančičeva volilna komisija. Jeli sedaj g. France Kocijančič zadovoljen? Menda je! Saj je uže naprej prerokoval to, kar se je zgodilo. Ne vemo pa, so li zadovoljni Klančič, Franko in Rutar! Pravica mora končno zmagati!

O nasilstvu vpijejo sedaj liberalci v „Soči“, v „Primorcu“, v „Edinosti“ in v „Slov. Narodu“, katero da so zakrivali naši poslanci v deželnem zboru s tem, da so predlagali razveljavljenje volitev slovenskega veleposestva, kar se je v resnici tudi zgodilo. Gospoda, o nasilstvu kar molčite. Nasilstvo bi se zgodilo, ako bi deželni zbor ne razveljavil nepostavnih volitev, pri katerih so se v resnici godila nasilstva, ki so naše kandidate pahnila v manjšino. Mi bi imeli torej pravico govoriti o nasilstvu, ne pa vi. Našim kandidatom za velepo-

sestvo se je zgodilo nasilstvo. In ako je sedaj deželni zbor razveljavil omenjene volitve potem, ko se je prepričal o nasilstvih, ki so se godila pri volitvi, ni to nobeno nasilstvo. Deželni zbor se je postavil na stališče pravice: Vsakemu svoje! Ej, liberalni bratci! Kaj mislite da imate opraviti s političnimi otročaji? Liberalna nasilnost je bila sedaj kaznovana in nič drugega se ni zgodilo!

Liberalni poslanci nočejo zastopati ljudstva v deželnem zboru. Lansko leto so utekli iz deželne zbor in tako onemogočili zborovanje. Letos pa se kar po vrsti odpovedujejo mandatom. Potem hočejo, naj jih ljudstvo voli v deželni zbor! Kako, ko nočejo sedeti v njem! Enkrat utečejo, drugičkrat se odpovedujejo! Volilce imajo za norca! Iz tega se vidi, da liberalci ne spada v deželni zbor! Le ven ž njim!

Galerija v dež. zboru je bila pri popol. seji v pond. natlačeno polna. Večino so tvorili liberalni Gabrščekovci, ki so vsaki Gabrščekovi besedi pritrdjevali in sramotili naše poslance z medklci. Mogoče je ta kričava in krokarska banda nalašč najeta, da hruli na naše, od tisočev in tisočev volilcev izvoljene poslance, ki zastopajo ljudske koristi. Vedo naj ti razsajati, da nimajo prav nič komandirati našim poslancem, kajti naši poslanci niso bili od njih izvoljeni. Račun o svojem delovanju so dolžni svojim volilcem, ne pa goriškim liberalnim krokarjem. Nekatera imena teh psovalcev naših poslancev smo si zapomnili. Mogoče nam bodo svoj čas služila.

Za Božičnico obdarovalo se je revne in pridne otroke otroških vrtcev in ljudskih šol društva „Šolskega Doma“ dne 23. decembra 1909. Razdelilo se je: 64 parov čizmov, 18 parov ženskih in 16 parov moških nogavic, 3 spodnje obleke, 2 volnene rute, 4 srajce, 37 kap in klobukov, 6 molitvenikov, 88 moških in 144 ženskih oblek, 14 hlač, 24 predpasnikov, 1 krilo, 5 parov rokovic, 3 pare zapestnic, 1 capate, 20 tulov in škatic, 8 sablic, 11 pušek, 5 punic, 4 bobne, 500 kolačev in 574 kg. jabolk.

Da je bilo mogoče izmed 1000 otrok tako zdatno obdariti najrevniše in pridne otroke ter mnogo njim s tem omogočiti hojo v šolo, je zasluga naših podpirateljev in ljubiteljev mladine. Bog jim obilo povrni!

V sobotni „Gorici“ je pomotoma objavljeno, da je dal g. Karol Draščik 100 kolačev, kar se mora popraviti, kajti g. Draščik je daroval 400 lepih in dobrih kolačev.

Namestnik princ Hohenlohe si je v petek predpoldne ogledal podrti most čez Sočo pri Zagraju. Provizorični most zgradijo pijonirji. Najbrže se potem zgradi na istem mestu železni most.

Stekel pes ogrizel devet oseb. — Iz Gradiške poročajo, da je neki stekel pes ogrizel v Romansu in Vilessu devet oseb.

Nova odkritja v postojnski jami. Raziskovalec podzemeljskih jam, Andrej Perko, je nedavno temu zopet odkril nove prostore za Nadvojvoda Ivanovo jamo. Novi odkriti deli jame so polni krasnih kapnikov. Perko nadaljuje svoja raziskovanja.

Ustrelil s pištolo na nuno. — Ko je v soboto ob 8.30 zvečer šla neka nuna po ulici Torrebianca v Trstu, je nekdo sprožil proti njej pištolo. Strel je zadel nje plašč. Ob 1. uri popoldne so našli v ulici Campanile nekega 16-letnega dečka spečega. V žepu je imel pištolo. Zjutraj je pobegnil z doma. Tajil je, da bi bil on ustrelil s pištolo proti nuni, ali vzlic temu so ga odvedli v zapore v ulico Tigor.

Panika v cerkvi. — V baziliki Sv. Jušta v Trstu je na Božič med pontifikalno mašo ob 10. uri dopol. nastala malo pred obhajilom panika. Čuti je bil po cerkvi pok, kakor da bil nekdo

v spodnjem verne postranske ladije ob zvoniku ustrelil z revolverjem. Ljudje, izlasti ženske, so prestrašeni začeli bežati iz cerkve; kmalu se je pa doznalo, da je v omenjeni ladiji padel baje kos stropa na spovednico, kar je povzročilo pok. Redarji pred cerkvijo in gasilci, ki so bili nastavljeni v paradi v veliki ladiji bazilike, so kmalu pomirili ljudi.

Odpošiljanje brzovoznega blaga s plačilnimi znamkami na c. kr. državnih železnicah. — Z uvedbo novega blagovnega tarifa za lokalni promet na progah c. kr. državnih železnic s 1. prosincem 1910 se spremeni tudi tarifa za odpošiljanje brzovoznega blaga s plačilnimi znamkami v toliko, da se cena glavnih znamk zviša od 50 na 80 stot., dočim ostane cena dodatnih znamk in drugih tarifnih določeb nespremenjena. Vsaka odprema brzovoznega blaga se tedaj zviša napram dosedanjim taksam za 30 stot.

Glavne znamke po 50 stot. izgubijo z dnem 31. grudnia 1909 svojo veljavo ter jih do 30. junija 1910 postajne blagajne zamenjajo za znamke po 80 stot. v enakem vrednostnem znesku.

Zvišanje davka na pivo. Štajerski deželni odbor je v torek predložil štajerskemu deželnemu zboru, naj se deželna naklada na pivo zviša od 2 na 4 K, ker so dolgovi dežele silno narasli.

Nesreča na železnici. — Pred nekaj dni sta trčila pri Uberskem blizu Chocen-a na Češkem dva vlaka. Pri tem je prišlo 11 oseb ob življenje; 28 oseb je pa težko ranjenih.

Listnica uredništva. — Zapotok: Nerazumljivo. — Šebrelje: Preosebno.

Mestne novice.

Veselica „Slovenskega sirotišča“ se je obnesla v nedeljo prav dobro. Nad tisoč oseb iz vseh stanov se je udeležilo. Opazili smo prav mnogo odlične gospode. Tudi gg. župani in gg. duhovniki z dežele so prihiteli na veselico v obitnem številu. Petje je bilo izborno. Odlikoval se je ženski zbor iz Gorice, ki je moral ponoviti krasno pesem: „Rožmarin“. Zelo ste ugajali tudi pesmi: „Slovo“ in „Slovanski brod“, ki ju je pel moški zbor društva „Zvezda“ iz Sovodenj. Ginljiv je bil prizor: V predsobi „Slovenskega sirotišča“, ki ste ga izvajali gospice Alojzija Podgornik in mala Zorkica Birska. Igra: „Izgubljena stava“ je bila dobra in je vzbudila mnogo smeha. Prizor: „Na Skalnici ali začetek Božje poti na sv. Gori“ nas je postavil v 16. stoletje. Dekleta: Rusjan, Plevel, Vrtovec, Bratuž, Mozetič in Čufarin — vse učenke iz višjih razredov „Malega Doma“, so nastopile v starih nošah in so lepo rešile svojo nalogo. Lepo deklamacijo: „Božična“ je imel deček Cejan iz „Malega Doma“. Kratko: Bil je lep večer, ki je nudil mnogobrojnemu občinstvu prav primerno zabavo.

Vstopnic k veselici „Slovenskega sirotišča“ se je prodalo v nedeljo za 500 K. Veselice se je torej udeležilo najmanj 1000 oseb. Zanimanje za prepotrebni zavod raste od dne do dne. Naj omenimo, da je društvo „Zvezda“ v Sovodnjah samo prevzelo stroške v znesku 24 K za vozove, na katerih se je pripeljal sovojenjski pevski zbor. Pred veselico je g. Anton Kuštrin, sin dobro znanega trgovca v Gorici, nabral mej p. n. občinstvom 25 K 37 v. Vsem kličemo: Srčna hvala!

m Smrtna kosa. — Umrli je v ponedeljek g. Uršula Terčič iz Biljane, stanujoča v Gorici. Bolezen je bila kratka, a mučna. Vdana v božjo voljo je mirno hodila svojo trnjevo pot do zadnjega diha. Pokojnica se je veselila uspehov svojih nečakov, zlasti

Antona in Franceta, dveh pridnih dijakov viš. srednjih šol. V 71. letu svoje dobe jo je poklical k sebi Vsemogočni vživat sadove svojih mnogoštevilnih dobrih del. Počivaj v miru, blaga duša. Preostalih naše sožalje!

„Le križ nam sveti govori, da zopet vid' mo se nad zvezdami“...

Novo vojaško bolnišnico zgradijo v ul. Adelaide Ristori v Gorici. Vojašnico gradi deželni odbor goriški. Dež. zbor je bil namreč sklenil v seji z dne 16. marca 1907, da je gradnja nove vojaške bolnišnice absolutno potrebna, ker se stara podira. Nova bolnišnica se napravi za 140 bolnikov, potrošek pa bo iznašal 340.000 K.

Vojaški erar se je obvezal, plačevati kakor odškodnino za vrtove, ki se dodajo projektovani bolnišnici, najemnine 2000 K na leto in razen tega najemnine za bolnišnično poslopje po 15.750 K 62 stot. na leto.

Z rečeno najemnino se amortizira potreben potrošek v doglednem času. Podrobni načrti za to delo so že izgotovljeni in z gradnjo se prične spomladi. Da ne bo izgovorov, opozarjamo že danes naše podjetnike, oziroma obrtnike, naj se pobrigajo za časa, da morda pridejo v poštev kedar se bodo dela oddajala.

Iz goriške okolice.

V pouk uredniku „Kmečkoga glasa.“ — Že dolgo od tega sem mislil posvariti urednika „Km. gl.“, namreč ko piše o kmečki organizaciji. Jaz, kot njegov pristaš, ne morem razumeti njegove organizacije, ker sem videl na shodu v Vrtojbi, kako se je Tuma z njim igral. Dalje pravi, da bo kmet svoje pridelke bolj izkoriščal. Zakaj pa mu ne v „Glasu“ pove kako naj si pomaga? Jaz dam uredniku „Km. glasa“ nalogo. Mleko je kmetijski pridelek. Ako računam ceno živali in ceno kreme, je mleku cena ničeva. Tukaj je torej treba organizacije. Seveda, urednik „Glasa“ to ne gre v glavo, ker mora mleko kupovati. — O takih rečeh bi moral razpravljati v „Glasu“, ne pa tiste kvante, kakor n. pr.: „Kaj sem bil in kaj sem?“ Ali ne ve več, da samega sebe je težko poznati? Ako želi, mu jaz povem, kaj je bil in kaj je, pregovor pravi: Kdor sam sebe povišuje, prazno glavo oznanuje! Dalje: Povej mi, s kom hodiš, povem ti, kaj si! Jaz odkritosrčno povem, da ne najdem pri uredniku „Glasa“ drugega, kakor zavidnost.

Mali Vrtojbečan.

g Kat. izobr. društvo „Naš Dom“ v Št. Andrežu priredi na Silvestrov večer ob 7½ zvečer zabavni večer za društvenike in goste. — Obenem naznanja podpisani odbor, da se vrši dne 6. januarja 1910 v društveni čitalnici takoj po molitvi redni občni zbor. Odbor.

Iz ajdovskega okraja.

a Iz Rihemberga. — Tisti dopisun, ki je nas poštene rihemberške kmete zmerjal, da smo „sodrga ki nima nič krščanskega na sebi in da smo brez časti“, se je spet oglasil v „Soči“ in piše, kakor da bi bil on sodar Bratina, katerega liberalci radi njegove treznosti in olikanega obnašanja na moč spoštujejo in ga imajo za svoj vzor. To pa posebno od tistikrat, ko je pri odkritju spominske plošče S. Gregorčiča dirigiral slavni združeni liberalni brejski, rihemberški in tržaški pevski zbor. Manjkala mu je samo še doga v rokah.

Tisti nesramni dopisun, tat naše časti in obrekovalec našega poštenja, se je enkrat skril za hrbet „Sočinega“ in „Primorčevega“ urednika, zdaj pa se je skril za lepo diseči hrbet sodarja Bratina in od tam sika svoj liberalni gnoj na našega g. župnika. Ja, izbral si je sebi primeren prostor. Dopis je tak, da

bi ga še Bratina ne mogel bolj surovega in pobalinskega spisati, če bi znal pisati. Liberalni bratci se med seboj dobro poznajo. Zdaj so sami povedali, da niso nič boljši in nič slabši, kot sodar Bratina. Naprednjaki, ali vas ni sram, da imate takega dopisnika za svojega voditelja? Kadar boste imeli bolezen v hiši, ali pa druge dušne potrebe, ali pojedete po liberalnega dopisuna, ki čepi skrit za Bratinovom hrbtom in ki je najhujši liberalcec od nog do glave? Poznate ga dobro vi, kakor ga mi.

Liberalnega dopisuna strašno grize, poraz, ki so ga liberalci doživeli pri zadnjih volitvah. Ja, dosti liberalcev, ki so bili zapeljani v liberalno stranko, se vrača nazaj k nam. Število liberalcev se tudi v naši občini krči in se bo zmerom bolj krčilo, ker ljudje prihajajo k spoznanju.

Liberalni dopisun je bil zmage gotov. Neki naprednjak, veren strežaj liberalnega dopisuna je klepetal, da bo klerikalcev konec in da bodo oni imeli 300 glasov večine. Mi in naši pa smo mirno hodili na volišče in smo potisnili liberalce za 49 glasov nazaj. Zato pa piha liberalni dopisun kot modras, in je izlil svoj strup v naprednjaški evangelij. Njegovi liberalni bratci pa se med seboj trgajo in očitajo eden drugemu, da so volili s klerikalci. Liberalni dopisun vidi, da ga ljudje zmerom bolj zapuščajo. Mi mu pa še povemo, da ga tudi sodar Bratina, h kateremu se je zatekel, ne bo rešil. Mi poštene rihemberški kmetje ne bomo dopustili, da bi v naši občini komandirala Bratinova stranka pod vodstvom liberalnega dopisuna!

Gospod urednik! V kratkem bomo imeli pri nas občinske volitve. Katere kandidate bo postavila Bratinova stranka pod vodstvom liberalnega dopisuna, Vam natanko sporočimo.

Pristaši S. L. S.

a Izjava. (Iz Gor. Branice.) — Ker se sumi mene, da sem pisal jaz v zadnjem „Prim. listu“ poročilo „iz Gabrijla“, izjavljam s tem, da nisem pisal omenjenega in da nisem z njim v nikaki zvezi. Prosim toraj, da Sl. Isto potrdi v prihodnji št. resnico moje izjave. Ako bo pa potem še kdo kaj blebetal, iskal ga bom drugje!

Fran Ks. Šmid,
kurat.

(Op. ur.) Potrjujemo, da preč. gosp. Šmid ni spisal poročila iz Gabrijla, kakor tudi, da ni bil z njim v nikaki zvezi.

a Iz Skrilj. — Po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti izdihnil je svojo blago dušo Štefan Valič v cvetu mladosti, še-le 23 let star ravno na godovni dan. N. p. v m.!

Iz kanalskega okraja.

kl Kanal. Splošno se toži, da so vspehi v šolah kanalsko-sodniškega okraja zelo slabi. — Kaj je temu vzrok? Nekdaj se je govorilo, da so gg. učitelji slabo plačani in vsled tega nimajo veselja do dela. — Sedaj so razmeroma dobro plačani — a vspeha ni. — Nekateri pravijo, da tiči vzrok v tem ker porabijo gg. učitelji svoje moči zunaj šole. — Vsaj res, kako naj uči učitelj v šoli, ako je po noči v društvu — ali pa v krčmi. — Treba bi bilo paziti na disciplino učiteljstva tudi zunaj šole. —

Od druge strani se pa omenja, da imajo gg. učitelji mnogo počitnic. Nedelje, prazniki, četrtki, spovedni dnevi, trgi, konference, koliko je teh dni!

Poglejmo le zadnja dva meseca november, december l. 1909. Oba meseca štejeta 61 dni, od teh je bilo prostih poduka 26 dni. Všteta je spoved, trg sv. Martina v Kanalu in sv. Andreja v Gorici. Ako se odbije še verski pouk, se lahko reče, da so imeli gg. učitelji vsaki

drugi dan šolo. — Toraj je umljivo, da je vspeh v šoli slab. —

Treba je nekoliko več nadzorstva od gotove strani. — Dalje bode treba šolo glede počitnic nekoliko reformirati, tako da bode v četrtek šolski pouk, ako izpade kateri drugi dan med tednom. Deželni poslanci na delo!

kl Nesreča. — Dne 25. t. m. se je ponesrečil blizu kanalske postaje topničar Štefan Zimic iz Gorenje vasi. Bil je doma na dopustu, s katerega se je hotel vrniti v Gorico z brzovlakom ob 6. uri in 5 min. zvečer. Da ne bi zamudil vlaka, ni šel po potu, marveč dospeti je hotel do vlaka čez železniško ograjo pri potoku. Tu se mu je spolznilo in padel je 7 m globoko v potok. Zlomil si je pri tej priliki obe roki in 5 reber. Pripeljali so ga v tuk. voj. bolnišnico.

kl Gorenjopolje. Ni dolgo, ko sem šel okolu 1 ure popoldne mimo šole. — Bilo je vse živo šolske mladine, malih dečkov in deklic pred šolskim poslopjem —

Gospod „nunc“ pride mimo. Otroci ga lepo pozdravijo: „Hvaljen bodi Jezus Kristus“. Veselilo me je, ker sem slišal, da otroci ne rabijo več tega pozdrava.

— Pa veselil sem se le malo časa.

Kmalu potem pride g. učitelj iz šole. — Ko ga otroci ugledajo čivkajo vse vprek: Dobel dan, dobel dan; dober tan, tan, tan; topel dan, topel dan, tan, tan i. t. d. — Dan je bil res lep in topel; pa tudi meni je toplo prihajalo kot očetu, ki moram otroke v šolo pošiljati — plačevati — in molčati. —

kl Iz Deskelj. — Dne 26. t. m. smo imeli v našem društvu prezanimivo predavanje. Predaval je namreč preč. g. vikar V. Mežan, o državnem zboru

sploh in posebno pa o sedanjem položaju, ki je za nas Slovence neprecenljive vrednosti in velikega pomena. — Najiskrenejše se mu zahvaljujemo vsi društveniki in društvenice tem potom za res lepe besede. O d b o r.

Iz tolminskega okraja.

Na Tolminskem je glasovalo 847 volilcev za našega kandidata Zlobca, liberalni kandidat Vrtovec pa je dobil 444 glasov. „Soča“ torej laže, ko piše: „Dobro se je držalo Tolminsko, kjer je dobil naš kandidat več glasov nego klerikalci. To peče klerikalce.“

Ubogi farbarji!

t Podbrdo. — Proslavili so se z glasovi zabodenega bika, z volkovskim tulenjem, z žvižgi, harmoniko in basom, manjkal je še bombardon na praznik sv. Štefana. Proslavili so se liberalno napredni, mlečozobi, nevolilci fantalini. Privlilili so se na plac in osmino obhajali liberalnega poraza. Tu vidite razdivjanost; tu vidite, kam bi prišli po njih naukih in dejajnih. Konfuzni voditelj je lahko ponosen na svoje pajdaše. Fant.

t Katoliško izobraževalno društvo „Soča“ pri Sv. Luciji priredi dne 6. januarja 1910, t. j. na Sv. Tri Kralje, javno predavanje v salonu gostilne Vuga. Začetek po večernicah. Predaval bo gosp. prof. dr. Capuder o Tolminskem puntu. K obilni vdeležbi vabi uljudno odbor.

Hudajužna. — Prebivalci tukajšnega poštnege okrožja smo mnjenja, da c. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu ni poslalo v Hudajužno nove poštne upraviteljice, zato, da opravlja službo libe-

Najboljše manufakturno blago

po zelo nizki ceni

prodaja v GORICI

„KROJAŠKA ZADRUGA“

Gosposka ulica (Via G. Carducci 6.)

Posebno omenjamo med temi: Modne volne, flanele, forštajne, sukno za moške obleke, preproge, zavese, kuverte, žime, volne v dlaki in perje za postelje.

Perilo za opremo nevesti za hotele in restavracije.

Zbirke vzorcev so vedno na razpolago in pripravljen sem jih zastonj in franko razposlati kamorkoli.

Nas sloves glede na okus in izbero je pač nedosegljiv in popolnoma smo prepričani, da nas ne more prekositi nobena trgovina naše stroke.

Pred vsem povdarjajoč solidnost naše tvrdke ter zagotavljajoč najcenejšo postrežbo, prosim, da si ogledate našo zalogo, da se vsak sam lahko priprča o resničnosti naših besed.

TEODOR HRIBAR.

ralne agitatorice, da ponuja ob volitvah „Sočo“ in razobeša liberalne oklice; vse to se je dogodilo v poštnem uradu! Dolžnost poštne upraviteljice bo najbrže, biti ob uri v poštnem uradu in redno razpošiljati poštne pošiljatve, kar se pa vedno ne zgodi!

t Sv. Lucija. — Izobraževalno društvo „Soča“ pri Sv. Luciji priredi veliko pustno veselico z zelo zanimivim vsporedom dne 6. februarja t. j. zadnjo nedeljo pred postom. Bratska društva v okolici so naprosena da to upoštevajo in določijo kak drug dan za svoje prireditve. Odbor.

t Podbrdo. — Božič. — Kako čudno lepo so peli zvonovi o polnoči. — Kaj čuda — saj so čez hrib in dol oznanjali, kakor angeli prepevali — „Mesija se rodi“. — Nekaj, kar človeka pretrese, kar ga takorekoč očara, je slovesnost polnočnice. — Te Deum laudamus zapoje svečenik. — Oglasijo se zvonovi iz visokih lin — vse žvenketa po cerkvi — orglje zabučje in „Pastirci Vi kaj se Vam zdi“. — Čarovno! Praznik. — Vse svečano, čuje se nek poseben dih, nekaj vznosenega. Ljudje razpoloženi, v zvoniku veselo pesem pritrkovanja, veseli obrazi, zadovoljnost, cerkev polna in „Glorija in ekselsis Deo“ — Orglje zabučje, pevci zadone. — In kako petje, čestitati se res mora organistu in pevcem. — Izvrstno so peli. Po opravi vse hiti domov, saj danes je Božič.

Da, v hribih je zginilo versko uničujoče naprednjaštvo, tu je še čud vernosti. Da! Tak rod bo zmeraj stal, za vero, domovino!

Podbrdski.

Iz bovškega okraja.

b Srpenica. — Bledi so naši liberalci in sicer od jeze, ker so zmagali pri volitvah klerikalci. Nekaterim od jeze lasje po koncu skačejo. JEni zopet pravijo, da je nunc plačal za vino, potem pa jih je spravil na njegovo stran.

Zopet drugi pravijo, da jim ni Gabršček poslal dosti glasovnic za Vrtovec in potemtakem so morali voliti Zlobca. Mi pa pravimo, da so Srpeničani le bolj k pameti prišli. „Klerikalec“.

b Srpenica. — Za Božič so tudi na Žagi klali. Kakor običajno, so svojim prijateljem poslali koline. Tako je tudi znani tintomaz poslal svojemu srčku, ki sliši na ime „Primorec“, dolgo, pa silno neslano klobaso.

V tej klobasi hvali Žagarje, ker so samo liberalno volili in si seveda privoščijo tudi g. nuncia. Mi bi se te klobase niti ne dotikali, ker tisti, ki jo je naredil, ni niti pri Žagarjih na dobrem glasu. Oglašamo se samo zato da tudi mi enkrat povemo svojo misel o tej volitvi. 105 Žagarjev je dalo svoj glas liberalnemu učitelju in trgovcu. Kmet in župan g. Zlobec, pa ni dobil niti enega glasu — tako tudi g. Vran, agrarec, ne. To bi bilo silno žalostno, če ne bi bilo v resnici skrajno smešno! V 20. stoletju da občina, v katerej volijo, razven treh botegarjev, sami kmetje — vse svoje glasove liberalnemu učitelju in trgovcu — svojima stanovskima tovarišema — pa nobenega! In na to politično godljo so ti abderiti še ponosni! Kaj mislijo o takih volivcih — oziroma o politični zrelosti njihovi — njihov sosedje, to večina Žagarjev že ve — nekateri pa tudi že čutijo!

Dopisnik namiguje, da Žagarji kljub prizadevanju g. nuncia tudi zanaprej ostanejo to, kar so. To priznanje ni nečastno za g. nuncia, ampak za Žagarje! Dopisniku povemo namreč, da je hudobnega človeka spreobrniti silno težko, kar naj blagovoli konstatirati sam na sebi; če je pa tak človek obenem še omejen, ali pa naravnost bedast — je pa za spreobrnjenje v resnici malo upanja. Pregovor pravi: zoper neumnost se celo bogovi zastojajo! Klobasa je popoprana z lažjo, da „nunc“ huj-

ska, in da bo liberalnim butcem več za- legla, se kot najmastnejši ocvirk nahaja v njej grožnja: nunc bomo tožili! Jej kako ga bo strah! Da dopisnik ne bo vzbujal v svojih pristaših ničevega upanja, naj si enkrat za vselej zapiše za ušesa: gosp. kurat srpeniški se za naklonjenost ali pa jezo dopisnikovih pristašev toliko zmeni, kakor za lanski sneg!

Pod klobaso je podpisanih „več cokljarjev“. Ker pa dobro vemo, da je klobaso naredil en sam, zato naj ve, da ga smatramo za ober-cokljarja vsi, ki ga poznamo! „Srpeničan“.

Iz komenskega okraja.

km Volčjgrad. — V naši vasi je bila tudi pri dopolnilni deželnozborski volitvi večina za kandidata S. L. S., če- ravno je bila udeležba manjša kot pri prejšnjih volitvah. Mogoče so hoteli tudi nekateri naši volilci po Gabrščkovem receptu iti sedaj nekoliko nazaj, da se čez 6 let toliko odločnejše zaletijo na- prej. Od naših poslancev pa se nade- jamo, da se poprimejo resnega dela za koristi svojih volilcev. Dobro bi tudi bilo, da se nam vsako toliko prikažejo ter da se poučijo na licu mesta o na- ših željah in potrebah.

V kratkem času dobimo v Volč- jemgradu toliko zaželjeno šolo. 15 let smo se trudili za njo. Največ zasluge, da se nam je izpolnila ta želja, imata voditelj okr. glav. v Sežani, nam. svet- nik g. Rebek in pa okrajni šolski nad- zornik. Njima kakor vsim onim, ki so nas v tem podpirali, bodi izrečena na tem mestu srčna zahvala.

km Iz Komna. V Komnu so imeli pri zadnjih volitvah liberalci in agrarci večino. Od naše strani ni bilo bogve kake agitacije. Bolj so se trudili libe- ralci. Posebno se je odlikoval neki ve- liki mož, ki je v Švarovi prodajalnici tako le bodril svoje somišljenike: O, vi „merli“ zaspani, ki se nič ne brigate za volitve, ali ne veste, kake velike važ- nosti so volitve?! Poglejte klerikalce, kako hitijo vsi na volišče. Rotim vas torej pri vsem, kar je še naprednega, da hitite tudi vi; tudi ti zaspani Švara vstani!

Tako je govoril velmož. Misli je, ko so šli ljudje iz Tomačevice in Malega Dola k maši, da gredo vsi na volišče. Ta veliki mož ni vedel namreč, da je nedelja in da hodi naše ljudstvo ob nedeljah, kakor mu to velewa kr- ščanska dolžnost, h maši, ker on sploh cerkve od znotraj nikdar ne vidi.

V Komnu imamo tudi take, ki so se hudo zgražali nad usmrtnitvijo Fer- rerja, ki se pa niso niso nič zgražali nad tem, da je neki njih pristaš v noči ob vseh Svetih na tukajšnjem pokopa- lišču oskrnjeval okinčane grobove, kakor se tudi nič ne zgražajo nad gr- dim obnašanjem šestih mladeničev pri polnočnici na Božič, o obnašanju, ki bi ne smelo ostati nekaznovano.

Iz sežanskega okraja.

s Smrtna kosa. — V torek je umrl v Tomaju na Krasu tamošnji posestnik in bivši večletni župan gospod Anton Černe. Pokojnik je bil na glasu raz- umnega kmetovalca in pridnega gospo- darja. Bil je spoštovan od vseh, ki so ga poznali. Bil je svoj čas tudi „Slogin“ kandidat za deželnozborske volitve. Spo- štovani družini naše iskreno sožalje, po- kojniku pa svetila večna luč!

s V Štjaku je zmagala pri občin- skih volitvah, ki so se vršile dne 16. in 17. t. m., v vseh treh razredih S. L. S. Po hribih kraških se dela dan! Slava vsem zavednim volilcem!

s Rodik. — „Gorica“ št. 102 je objavila izid volitev v naši občini res- nično, ne pa tako sledeča št. „Gorice“ in „Prim. Lista“, ki sta priobčila, da je

dobil Zlobec 39 glasov, Vrtovec 49, Vran 10, kar ne odgovarja resnici, mar- več resnica je, da je Zlobec dobil res 39 glasov, Vrtovec pa le 47, Vran no- benega. To je resnično poročilo, kajti vpisanih volilcev je bilo 116, volitve se ni udeležilo 30. Kje je pomata?

Iz Koprive 28. decembra. Odprto pismo c. kr. okrajnemu glavarstvu v Sežani. Dne 26. aprila t. l. so bile pri nas volitve za obnovenje občinskega starešinstva. Volilna komisija je bila sestavljena iz samih liberalcev in je na- pravila gorostasne nepostavnosti. Proti volitvam smo vložili pritožbo na c. kr. okr. glavarstvo v Sežani dne 3. maja, ki pa še ni rešena. Naš župan, ki nima še nobenega računapoterjenega od de- želnege odbora, gospodari prav po libe- ralno z občinskim imetjem uže 4 leta in 2 meseca.

Vprašamo voditelja c. kr. okr. gla- varstva: ali ni še bilo časa rešiti našo pritožbo v 8, reci osmih, mesecih in 25 dneh!? Kaj ne, naglost ni dobra.

Več Koprivcev.

Drobfinice.

Sleparske kupčije s srečkami. — Kakor se nam naznanja od zanesljive strani, so razne tvrdke, ki se pečajo s sleparskimi kupčijami s serijskimi in premijskimi sreč- kami in ki imajo svoj sedež v holandskih mestih in pa v Hamburgu, Frankobrodu in Kodanju, svoje poslovanje prenesle tudi na Avstrijsko. V lastnem interesu vsakogar je, da se varuje kakoršnekolik dotike s takimi podjetji.

Strašni viharji v Ameriki. — Na vzhodu ameriških Združenih držav so divjali te dni toliki viharji, kakoršnih ondi ni bilo že 20 let. V Chelsea je 1500 oseb brez strehe. Sneg je bil na neka- terih mestih visok več metrov. V New- Yorku so našli doslej na cesti 15 mrt- vecov. Železniški, telefonski in brzojavni promet je prekinjen.

Premoženje cesarice Charlote. — Premoženje umobolne bivše mehikan- ske cesarice Charlote, ki je bilo v oskrbi belgijskega kralja Leopolda, se je v teku 40 let potrojilo in znaša nad 50 milijonov frankov. Največ tega denarja je naloženo v neki angleški banki.

Radi moževe nezvestobe — V Be- rolinu je žena mehanika Fr. Schulza radi moževe nezvestobe obesila svoje tri sinove, od katerih je najstarejši bil star 6 let, nato je pa sama sebe zastropila. Zdravniki so ženo rešili, otroci so pa mrtvi.

ZAHVALA.

Podpisano predsedstvo se toplo zahvaljuje vsem, ki so kaj pripomogli, da se je veselica „Slovenskega sirotišča“ tako veličastno vršila. Posebno zahvalo izrekamo neumorno delavnemu g. žup-niku Kokošar-ju, vojnemu kuratu g. Laci na za spremljavo na klavirju, vrlim pevkam za „Rožmarin deviški drag spo- min“ in pevcem iz Gorice; dalje g. Josipu Rojcu, sodnemu avskultantu, ki je vodil pevski zbor društva „Zvezda“ iz Sovodenj in posebe vrlim sovođenjskim pevcem za njih požrtvovalnost in trud v prid „Slovenskemu sirotišču“; dalje vsem gg. igralcem, igralcam ter gospi- cam rediteljicam. Iskrena hvala gospici Marici Podgornik in g. Ludviku Lukežič-u za trud, ki sta ga imela za veselico. Vsem kličemo: Bog sto- tero poplačaj! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vlado Njega Veličanstva cesarja Franca Jo- žefa I.

Predsedstvo „Slovenskega sirotišča“.

Loterijske številke.

24. decembra.

Dunaj 10 80 88 87 76
Gradec 28 51 1 15 5

Podpisani vošči vsem cenj. odjemalcem veselo in srečno

ново leto 1910.

Ivan Šuligoj

krojaški izvedenec v Gorici.

ADOLF URBANČIČ

mesar v Gorici ulica S. Ivana 7
vošči vsem cenjenim odjemal-
cem

srečno veselo novo leto

1910

Tvrška Konjedic & Zajec

vošči srečno

ново leto

vsem cenjenim odjemalcem.

SREČNO IN VESELO

NOVO LETO

vsem svojim cenj. odjemalcem
in prijateljem!

IVANČIČ in KURINČIČ
nadškofijska ulica Gorica.

**PODPISANA VOŠČI VSE NAJ-
BOLJE K**

NOVEMU LETU

VSEM CENJENIM ODJEMALCEM.

ANA LIKAR
TRGOVKA.

JAKOB ŠULIGOJ urar

v Gosposki ulici, v Gorici

vošči vsem cenjenim odjemalcem
srečno in veselo

ново leto.

PETER COTIČ

čevljarski mojster

vošči svojim cenj. odjemalcem

VESELO NOVO LETO

ter se priporoča v nadaljno na-
klonjenost.

Srečno in veselo NOVO LETO!

vsem cenj. odjemalcem, vošči in se
tem potom uljudno priporoča

Aleksander Ambrožič,
urar in zlatar v Gorici,
za nadaljno naklonjenost.

A. & F. ANDERWALD

trgovina s kolonijali in delikatesami v Gorici

vsem svojim častitim odjemalcem,
slavnemu občinstvu v mestu in na
deželi srčno želi

srečno in zdravo

NOVO LETO!

SREČNO IN VESELO

NOVO LETO

vošči svojim cenj. odjemalcem

FRANC RAVNIKAR
TRGOVEC V RAŠTELJU — GORICA.

Srečno NOVO LETO

vošči vsem cenjenim odjemalcem

Teodor Hribar.

ANTON BREŠČAK, trgovec v Gorici

vošči vsem cenjenim odjemalcem,

srečno in veselo NOVO LETO 1910.

Rojakom Solkancem hribovcem

in sploh vsem svojim cenjenim odjemalcem voščim
srečno in veselo

NOVO LETO 1910.

RAFAEL VUGA trgovec z jestvinami Solkan št. 44.

Slovenska brivnica želi vsem
svojim cenj. naročnikom

srečno novo leto!

Franjo Novak
brivec.

Srečno NOVO LETO

voščil

vsem cenjenim odjemalcem

N. Trpin,

trgovec v Gorici nasl. A. Potatzky.

Frančišek Leban

srebrar v Gorici v ulici Municipio

vošči

veselo novo leto

vsem svojim cenj. odjemalcem.

Vsem cenjenim odjemalcem
voščim veselo in srečno

novo leto 1910.

Karol Drašček

pekovski izvedenec.

Lepa hiša

št. 28-29

v Vipolžah se prodá.

Peter Cotič,

čevljarski mojster, Gorica.

Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in
otroke. Naročila z dežele se po pošti raz-
pošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za
črevlje in usnje v prid družbe sv. Cirila
in Metoda.

Svoji k svojim! — Svoji k svojim!

Staroznana narodna trdka:

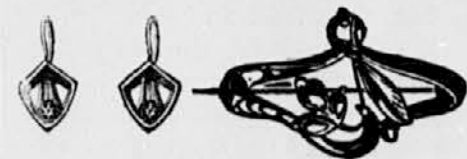
Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26.

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in
črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vi-
nogradov; potem s pylenjskim pivom „PRAZDROJ“ iz
slovesne češke „Mešanske pivovarne“, in izbornim proti-
vinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Proti-
vinu na Češkem, in sicer v sodčkah in steklenicah; z do-
mačim pristnim tropinovcem I. vrste, lastnega pridelka v
steklenicah.
Vino dostavlja na dom in razpečila po železnici na
vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 l naprej
franko goriška postaja. — CENE ZMERNE.

urur c. kr. državne železnice
v GORICI, Gosposka ulica št. 25.

lastnik prve in največje
slovenske svečarne

v Gorici, ulica sv. Antona 7.

Priporoča preč. duhovščini, cerk. oskrbništvom, p. n.
slavnemu občinstvu čebelno - voščene sveče
zvitke, kadilo, med itd.

Dr. Ruggero Kürner

zdravnik, kirurg ter bivši asi-
stent na porodniški in ostetriški
kliniki v Gradec-u.

Specijalist za ženske
bolezni.

Ordinira od 10.—11. ure predp.
in od 3.—4. ure pop.

Franj - Josipovo tekališče 6.

Odlikovana mizarska delavnica s stro-
javim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva
iz
lastne delavnice.
Izdeluje
cerkvena dela,
spovednice,
klopi, okvirje,
klečalnice itd.
Vsakovrstna
dela za stavbe

KAM?

v novo slovensko manufakturno trgovino

IVANČIČ IN KURINČIČ

Gorica nadškofijska ulica šte. 5 (nasproti škofije) Gorica.

Katera priporoča slavnemu občinstvu kakor tudi č. du-
hovščini svojo bogato zalogo v to stroko spadajočega blaga
po najnižjih cenah.

Cene st. lne. — Postrežba domača, poštena in točna.

Na željo se pošilja vzorci proti vrnitvi, poštnino prosto na dom.

Čevljarska zadruga v Mirnu

naznanja sl. občinstvu, da je odprla proda-
jalno svojih izdelkov na trgu sv. Antona na
vogalu v Rabatišče šte. 1 ter se priporoča
za obilno naročbo. --- Ima v zalogi vsako-
vrstnega obuvala ter sprejema naročila po

zmernih cenah.

POSLUŽUJTE SE

ZNANE IN SOLIDNE TRGOVINE

J. Medved — Gorica

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokfišjevo) jetrno olje.
Posebno sredstvo proti prsnim bo-
leznim in splošni telesni slabosti.
Izvrna steklenica tega olja na
ravnomeni arve po K 140, bele
barve K 2.

Trskino železnato jetrno olje.
Raba tega olja je posebno pri-
poročljiva otrokom in dečkom,
ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravi v kratkem času s gotovostjo vse kostne bolečine, slezni otroci, golše, malokrvnost itd.

Cene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norveške, preišče se vedno v mojem kem. laboratoriju
predno se napolni steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim č. odjemalcem glede čistote in stalne
splosnosti za zdravljenje.

Cristofolettijeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.